

Raziskovalno vrtanje z namenom iskanja zaloga zemeljskega plina v ZDA: ogroža spodbujanje pridobivanja zemeljskega plina alpsko modro zlato?

Zemeljski plin iz Alp

V vec alpskih državah potekajo burne razprave o vrtanju zaradi izkoriščanja zemeljskega plina iz skrilavcev. Na obrežju obeh največjih jezer pri Ženevi in Konstanci naj bi se v kratkem zacelo vrtanje z namenom iskanja zaloga zemeljskega plina - tveganja, ki jih ima tako pocetje za oskrbo s pitno vodo, doslej niso poznana.

Z mešanico vode, peska in kemikalij se pod pritiskom napolni vrtina, v kamnu nastanejo razpoke in začne se pridobivanje zemeljskega plina. O varnosti in učinkovitosti pridobivanja plina iz globokih kamnitih plasti danes v alpskih državah razpravljajo predstavniki industrije, okoljevarstveniki in politiki.

Razdrobljenost zakonodaje alpskih držav

Francija je raziskovalno vrtanje sicer prepovedala, a preteklo leto je zanj kljub temu izdala 61 dovoljenj. Samo za departmaje, ki ležijo v celoti ali deloma znotraj območja veljavnosti Alpske konvencije, je bilo izdanih 13 dovoljenj. Tudi v Sloveniji, kjer je vrtanje prav tako dovoljeno, so v letih 2011-2012 v bližini Maribora iskali zaloge zemeljskega plina. V vzhodnem delu Švice so raziskovalno vrtanje opravili na treh lokacijah. Švicarska delniška družba za zemeljski plin namerava do konca leta pridobiti vsa ustrezna dovoljenja. V kantonih metoda pridobivanja sicer še ni zakonsko urejena. Do sredine maja naj bi se Nemčija dogovorila za zakonsko ureditev, ki bo veljala za celotno državo. Levosredinska koalicija in Svobodna država Bavarska sta predlog zakona zavrnila, saj se bojita, da bi z vrtanjem zastrupili vodo v Bodenskem jezeru. Osnutek zakona dovoljuje vrtanje brez omejitev rabe določenih kemikalij na povodjih, ki zagotavljajo pitno vodo.

Ogrožena sta Ženevsko jezero in Bodensko jezero

Konec leta 2012 je raziskovalno vrtanje potekalo globoko na obrežju Ženevskega jezera in pod njim. V podjetju, ki je izvajalo vrtanje, so povedali, da je najdba za Švico izredno pomembna. Na Vorarlberškem in Bavarskem se zdaj bojijo, da se bo vnos kemikalij v tla zacel tudi ob Bodenskem jezeru. To je namrec največji rezevoar pitne vode v Evropi, z njo se oskrbuje pet milijonov ljudi. "Tega ne smemo ogroziti s strupenimi mešanicami, ki bi jih za vedno vnesli v naravo," je prepričan bavarski okoljski minister Marcel Huber, ki je že zahteval prepoved vrtanja. Tudi odbor za okolje pri Evropskem parlamentu opozarja, da ni dovolj podatkov o tveganjih za zdravje in okolje, ki bi se navezovali na raziskovalno vrtanje, da taki projekti praviloma niso podvrženi presoji vplivov na okolje in da "ni bilo dokazano, da je zemeljski plin trajnostna dobrina". Poslanci so pozvali Evropsko komisijo in države članice, naj podrobno preučijo tudi emisije toplogrednih plinov za celoten proces pridobivanja in distribucije.

Viri in vec informacij na: <http://klimaschutz-netz.de/index.php> (de), www.format.at/articles/1320/936/358285 (de), www.vorarlbergernachrichten.at/lokal (de), www.tvidea.si/novice/ogled/3820/ (sl), www.europarl.europa.eu/sides/getDoc

Stališča CIPRE

Ogenj od nekdanj naznanja pretece nevarnosti - letošnje poletje bo opozoril na problematiko intenzivne rasti tranzitnega prometa.

Varstvo Alp pod vprašajem

Naravne in visokogorske pokrajine postajajo vse pogostejše žrtev turizma in energijskega preobrata. Bodo Alpe zapravile svojo srebrnino?

Da bi kljub segrevanju podnebja ohranile prihodek na področju smučarskega turizma, se smučišča širijo v vse višje lege, na nižjih legah pa naj bi naravna nihanja izravnala umetno zasnežena smučišča. Povsod v Alpah se na tem področju intenzivno vlaga v gradnjo infrastrukture doživljajskega turizma, kot so viseci mostovi, razgledne ploščadi ali adrenalinski parki. Poleti ledenike prekrivajo s folijo ali pa jih umetno zasnežujejo, da bi lahko dlje časa preprečevali njihovo nezadržno taljenje.

Obenem pa v Alpah kar naprej gradijo nove elektrarne, ki so namenjene proizvodnji elektricne energije iz vodne energije, vetra in sončne energije. Za proizvodnjo novih kilovatnih ur "zelene" elektrike se žrtvujejo potoki in reke, zaradi pozidave je okrnjena podoba pokrajine. Urejanje dostopa do gorskih območij in gradnja infrastrukturnih objektov za proizvodnjo elektricne energije se opravicujeta kar z nujno potrebnimi delovnimi mesti. Tovrstni projekt se vse pogosteje pojavljajo na območjih, ki so varstveni status dobila predvsem zaradi svojega neokrnjenega okolja, pokrajinske lepote ali pristnosti izjemnih naravnih vrednot. Zato v občinah zaradi ekonomskih vidikov že razmišljajo, da bi obstoječo varstveno zakonodajo zaradi turizma oz. proizvodnje elektricne energije omilili ali celo odpravili, pri tem pa so s svojim kratkovidnim odnosom mirno pripravljeni sprejeti dejstvo, da bi s tako odločitvijo ogrozili podstat za razvoj uspešnih pocitniških destinacij - izjemno naravno in visokogorsko pokrajino. Tak razvojni trend je treba obravnavati resno, saj je podobna prizadevanja mogoče že zaznati tudi na parlamentarni ravni. Organizacije, katerih poslanstvo je prav varstvo alpskega sveta, bodo zato 10. avgusta 2013 solidarno sodelovale pri prižiganju kresov v kampanji Ogenj v Alpah in se tako zavzele za učinkovito varstvo Alp. Da bi se kljub gospodarski krizi, podnebnim spremembam in prenehanju uporabe jedrske energije ohranila občutljiva pokrajina in njen varstveni status.

Viri in več informacij na:

www.feuerindenalpen.com/, www.cipra.org/de/CIPRA/cipra-schweiz

Novice iz CIPRE

Projekt Alpstar spodbuja zaposlene k vožnji s kolesom na delo.

Mobilnost mora postati osrednja tema

Zakaj se večina zaposlenih v dolini Alpskega Rena na delo odpelje z lastnim avtomobilom, pa ceprav ima na voljo idealne kolesarske poti in dobro razvit javni promet, je ključno vprašanje, ki mu do dna želijo priti partnerji projekta Alpstar v Lihtenštajnu, St. Gallnu in Vorarlbergu.

Vec kot polovica zaposlenih v Lihtenštajnu se na delo pripelje iz Avstrije, Nemcije ali Švice. Mnogi od njih živijo na obmejnem območju in bi se zato lahko na delo brez težav pripeljali s kolesom, drugi imajo tako rekoc pred vrati svojega doma železniško ali avtobusno postajališče. A kljub temu se na delo večina od njih pripelje s svojim avtomobilom. Ta problem poznajo tudi v podjetju Hilti, enem največjih delodajalcev v državi: vec kot 900 od okoli 1.500 zaposlenih v Schaaneu/LI živi v krajih, ki so od njihovega delovnega mesta oddaljeni manj kot 16 km, to pa je v dobi elektricnih koles povsem znosna kolesarska razdalja.

A to se bo zdaj spremenilo. Hilti, ki v tem primeru nastopa kot vzorčni primer, skupaj z občinama Buchs in Feldkirch, od koder prihajajo dnevni migranti, sodeluje pri projektu Alpstar v okviru programa za Območje Alp/Alpine Space. Lihtenštajn, St. Gallen in Vorarlberg bodo kot pilotne regije prikazale nacine, kako dnevne migrante prepričati, da začnejo uporabljati kolo ali druga sredstva javnega prevoza. Za usklajevanje projektnih dejavnosti skrbita CIPRA International in vorarlberški Inštitut za energijo.

"Namen dejavnosti je doseči občutno zvišanje števila kolesarjev," si želi Daniel Oehry, pooblaščenec za mobilnost v podjetju Hilti. Svoje izkušnje pa so v tematskih skupinah predstavili tudi udeleženci sami: kolesarji, uporabniki javnih prevoznih sredstev in vsi Hiltijevi zaposleni, ki so pripravljeni zaceti uporabljati nov način prevoza, so skrbno ocenili lastno mobilnostno vedenje in oblikovali predloge, kako bi ga lahko izboljšali. Ena od pglavitnih ugotovitev udeležencev je bila ta, da mora mobilnost v podjetju postati ključna tema. Uvodno dejanje v nov projekt je bila vedndevna prireditve, posvecena mobilnosti v podjetju Hilti.

Objekti prostocasne kolesarske infrastrukture pa so le v manjši meri primerni za dnevne migrante, zato so partnerji pri projektu Alpstar razvili digitalno kolesarsko karto, ki je na voljo tudi drugim zaposlenim s tega območja, ki se na delo vozijo s kolesom. Partnerji Alpstarovega podjetja bodo jeseni svojo pozornost namenili še oblikam javnega prevoza.

Viri in več informacij na: www.cipra.org/sl/podnebni-projekti/alpstar, <http://alpstar-project.eu/?lang=sl>, www.radwege.llv.li (de)

Novice iz Alp

Končna postaja za železniško progo Tenda?

Medtem ko ponekod z vso vremo gradijo nove predore, pa železniški progi Tenda, ki povezuje Torino in Nico, grozi ukinitve. Je zgodovinsko železniško progo sploh še mogoče rešiti?

Usoda mednarodne železnice Tenda je od leta 1970 v italijanskih rokah. Takrat sta Italija in Francija sklenili pogodbo, na podlagi katere se je Piemont zavezal, da bo prevzel stroške vzdrževanja za celotno železniško progo. Ker pa italijanska regija tega danes ne zmore več financirati, nacrtnje njeno ukinitve.

Železniško progo Tenda, ki teče skozi 81 predorov, nadmorska višina najvišje točke pa znaša 1.000 metrov, so odprli leta 1928 in še danes velja za mojstrovino inženirske umetnosti. Stroški vzdrževanja so zaradi starih viaduktov in pogosto poškodovanih tirov, ki so na tem geološko zelo aktivnem območju posledica zemeljskih plazov, ekstremno visoki. Nekatere linije in postajališča so že ukinili. Odlocitev o nacrtnovani ukinitvi proge je konec aprila sprožila italijansko-francoske proteste v Torinu, na katerih so njeni podporniki zahtevali spremembo sporazuma iz leta 1970 in rešitev proge s tem, da bi si morali stroške deliti obe državi.

Viri in vec informacij na: www.targatocn.it/2013/04/03/leggi-notizia (it), www.regione.piemonte.it/notizie (it)

Na bavarskih smuciščih se tali sneg

V desetih letih bodo za božic le še štirje odstotki bavarskih smucišč imeli zagotovljen naravni sneg. Študija, ki so jo na to temo pripravili v nemškem planinskem društvu, pokaže meje umetnega zasneževanja.

Vecina bavarskih smucišč bo v primerjavi z letom 1990 bitko s podnebnimi spremembami izgubila, ce se bo temperatura dvignila za dve stopinji, ocenjuje študija nemškega planinskega društvu. Cez dve desetletji bo le še 50 do 70 odstotkov smucišč imelo zagotovljen naravni sneg kljub nadaljnjemu povecanju umetnega zasneževanja. Srednjecno bi bilo treba proizvesti kar tretjino vec snega kot danes, dolgorocno pa še enkrat ali do trikrat toliko. Že danes ima zagotovljen naravni sneg le polovica od 46 smucišč, ki jih je zajela študija. Za božic bi ob dvigu temperature za dve stopinji samo štirje odstotki smucišč imeli dovolj naravnega snega. Okoli dve tretjini smucišč ležita na 1.200 m. n. v. ali nižje. Prihodnost smucarskega turizma na Bavarskem torej ni prevec obetavna. Kot ugotavlja študija, bo meja, kjer bo še možno umetno zasneževanje, dosežena v enem ali dveh desetletjih. Gledano dolgorocno umetni sneg torej ne more biti primeren ukrep prilagajanja na podnebne spremembe.

K ekonomskim stroškom zasneževanja pa je treba prišteti še vplive na okolje. Nemško planinsko društvo zato od bavarske vlade zahteva, da pripravi osrednji nacrt trajnostnega razvoja v turizmu. Alternativne koncepte razvoja turizma bo treba spodbujati zlasti za nizkogorska smucišča. Poleg tega društvo zahteva ukinitve subvencioniranja infrastrukture za umetno zasneževanje z javnimi sredstvi.

Vir in nadaljnje informacije: www.alpenverein.de/natur-umwelt/klimaschutz (de)

"Avstrija mora premisliti uporabo biomase!"

Nekaj že mora biti narobe, ce Avstrija ravno toliko lesa uporabi za proizvodnjo energije, kot ga uvozi za proizvodnjo papirja. Katere alternative obstajajo na tem podroccju, so okoljski ombudsmani avstrijskih zveznih dežel pojasnili v dokumentu, ki vsebuje njihova stališča o tej problematiki.

"Trajnostna raba bioenergije v Avstriji" je naslov podrobnega seznama s številcnimi podatki, dejstvi, zahtevami in priporocili okoljskih ombudsmanov, ki v javnem interesu zastopajo varstvo narave. Poleg rabe zemljišč z namenom pridelave energetskih rastlin so v publikaciji predstavljeni tudi podatki o trenutni rabi lesne biomase: okoli tretjina letnega prirastka lesa iz gozdov se uporabi za proizvodnjo energije, preostanek lesa pa je težko dostopen in zato ekonomsko nezanimiv ali pa v zasebni lasti. Nekatera velika gozdna posestva že porabijo vec lesa, kot znaša prirast. Problematicno je tudi zmanjševanje deleža mrtvega lesa v gozdu, ki je nujno potreben za ekologijo in biotsko raznovrstnost. Okoljski ombudsmani kritično ocenjujejo tudi proizvodnjo bioenergije iz žitaric: po eni strani iz eticnih razlogov, po drugi pa zato, ker primanjkuje zemljišč za proizvodnjo hrane, vedno manj pa je tudi opuščanih ornih zemljišč, ki so pomembni biotopi.

S predlogom o vzpostavitvi nove podnebne strategije okoljski ombudsmani zahtevajo hitro zmanjšanje končne porabe energije in povecanje energijske ucinkovitosti v Avstriji. To bi lahko dosegli, denimo, s prenovo stavb in ucinkovitejšim javnim prometom. Poleg tega zahtevajo, da bi bilo mogoče povecati proizvodnjo bioenergije le ob upoštevnanju ekoloških meril.

Viri in vec informacij na: <http://wua-wien.at/home/images/stories> (de)

Vallon du Clou - odslej z varstvenim statusom

Dolina Vallon du Clou v francoskih Severnih Alpah so pristojne oblasti končno uvrstile na nacionalni seznam območij, ki imajo poseben varstveni status. Zaradi te edinstvene doline so dolga leta potekali spori med turistickimi delavci in okoljskimi organizacijami.

Dolino Vallon du Clou, ki leži na območju občine Sainte-Foy-Tarentaise zaznamujejo ledeniki, jezera, mokrišča, izredna biotska raznovrstnost ter kultura tradicionalne gradnje in tradicionalnega kmetijstva. Neokrnjeno pokrajino v francoskem

departmaju Savoja obdajajo največja smucarska območja v Franciji, denimo Val d'Isère. Prav zato je seveda v interesu turističnih delavcev, da bi bilo na tem območju še več smucarskih prog, žičniških naprav in turističnih postelj. A zahteva po gradnji nove infrastrukture bo ostala le na papirju: Francija je namrec omenjeno lokacijo uvrstila na seznam Sites classés in tako z zakonom prepovedala vsakršen poseg, ki bi spremenil njeno prvotno naravno stanje. Gradbeni projekti bodo vsakokrat predmet natančnega pregleda, izvesti pa jih bo mogoče le, če bodo imeli posebno dovoljenje.

Okoljske organizacije, kot so Mountain Wilderness, CIPRA Francija ali WWF Francija, so si že leta 2004 zacele prizadevati za ureditev varstvenega statusa doline Vallon du Clou. Prvic so se stališča sicer zblížala že pred dvema letoma, a šele prejšnji mesec je francosko okoljsko ministrstvo 26,92 kvadratnih kilometrov velikemu območju na 2.000 m. n. v. dokončno podelilo varstveni status.

Viri in vec informacij na: www.developpement-durable.gouv.fr/IMG/pdf (fr), <http://alpes.france3.fr/2013/04/30> (fr), <http://mountainwilderness.fr/se-tenir-informe> (fr), <http://mountainwilderness.fr/IMG/pdf/historique> (fr), http://fr.wikipedia.org/wiki/Site_naturel (fr)

Podražitev avtocestne vinjete nezaželena

Švicarski prometni klub nasprotuje občutni podražitvi avtocestne vinjete. S tem želi prepreciti gradnjo novih avtocestnih projektov, kot je izgradnja druge cevi v gotthardskem cestnem predoru.

Vožnja po švicarskih avtocestah se bo leta 2015 občutno podražila, saj bo treba za vinjeto namesto današnjih 40 placati kar 100 švicarskih frankov. Proti temu se zdaj poleg desnega političnega pola, ki je naklonjen avtomobilski industriji, bori švicarski prometni klub, ki že zbira podpise za referendum. Dvig cene bi v državno blagajno prispeval dodatnih 300 mio. frankov letno. "Tako bi se zbirala sredstva za gradnjo nepotrebnih avtocest in se nabirala za gradnjo druge cevi v gotthardskem predoru." Poleg tega vinjeta ni ustrezno sredstvo za zmanjševanje prometa, so prepričani v klubu. Za razliko od okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijami CO₂ cena vinjete ni odvisna od tega, kolikšno število kilometrov prevozijo vozniki.

Švicarska vlada je zaradi obnove obstoječe cevi predlagala gradnjo druge cevi v gotthardskem cestnem predoru. Številne organizacije kritizirajo dejstvo, da so bile boljše in bolj trajnostne alternative zavržene. To naj bi iznicilo pomen v ustavi zapisanega pravila o preusmeritvi tovornega prometa na železnico, obenem pa razvrednotilo obsežne naložbe v izgradnjo nove železniške povezave skozi Alpe NEAT. Aprila je Alpska iniciativa, ki prav tako odklanja podražitev avtocestne takse, skupaj s še 30 organizacijami zbrala več kot 68.000 podpisov proti gradnji druge cevi. Če bosta parlament in vlada izglasovala gradnjo druge cevi, bo referendum razpisan tudi o tem.

Viri in vec informacij: www.verkehrsklub.ch/de/online/medien (de), www.alpeninitiative.ch/alpeninitiative (de)

Podnebne spremembe: zgodnja pomlad, pozna jesen

Rastna doba mešanih gorskih gozdov je zaradi podnebnih sprememb postala daljša - tveganje za naravo, priložnost za lesno gospodarstvo.

Pomlad prihaja prej, jesen pozneje. Kako se lahko obdobje rasti podaljša zaradi podnebnih sprememb, so ugotovili raziskovalci v okviru projekta Klimagrad na ploščadi na vrhu nemške gore Zugspitze. Kdaj zacnejo cveteti drevesa in kdaj odpadati listje, je pogojeno predvsem s podnebjem. Znanstveniki so pri drevesnih vrstah na različni nadmorski višini opazovali, kako se je pri dvigu temperature za eno stopinjo obdobje rasti podaljšalo do dveh tednov. Brstenje bukve se tako zacne deset dni prej. Tovrstne spremembe v posameznih razvojnih fazah so še zlasti pomemben kazalnik podnebnih sprememb in lahko povzročijo precejšnje težave pri opravitvi, ki ga opravljajo žuželke, lahko pa tudi povečajo nevarnost pozne zmrzali. Nasprotno pa zaradi zgodnje pomladi in pozne jeseni debla iglavcev rastejo hitreje, kar je ugodno za gozdno gospodarstvo.

Seveda pa drevesa v toplejšem podnebjem ne ozelenijo vedno bolj zgodaj. Zimske temperature so za rastline pomembne, saj takrat zanje nastopi obdobje pocitka. Če je podnebje zelo milo, so za brstenje potrebne višje temperature. Posledice podnebnih sprememb za vegetacijo na gorskih območjih bo po končanem projektu Klimagrad v dolgoročnih študijah raziskovala nova mreža "alpskih in arktičnih botaničnih vrtov". Alpski botanični vrtovi so v francoskih departmajih Visoke Alpe, Vogezi in Savoja, na Bavarskem in v italijanskih deželah Trentino in Dolina Aoste.

Viri in vec informacij na: <http://oekoklimatologie.wzw.tum.de/index> (en), www.tum.de/fileadmin/w00bfo/www/UEber_die (de)

Prireditve

Delavnica/seminar: **"Kako trajnosten je turizem v Alpah?" Dan Alpske konvencije.** 23.5.2013 – 23.5.2013. Solcavi. Jezik: sl.
Organizira: Ständiges Sekretariat der Alpenkonvention, Innsbruck/AT.
[Vec o tem »](#)

Saj ni res, pa je!

... S poštenostjo se dalec pride. Nekaj takega je moral imeti v mislih devetdesetletni lovec iz Valaisa, ki je po lastnih izjavah vse življenje pobijal divjad.

Delavnica/seminar: **Workshop on International Mountain Cooperation Initiative of the Task Force on Mountain Cooperation.** 6.6.2013 – 7.6.2013. Budoia. Organizira: Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio - Divisione IX, Segreteria del Ministro, Roma/IT. [Vec o tem »](#)

Delavnica/seminar: **Ustvarjamo podnebje! Sodelovanje državljanov in podnebne spremembe v alpskih mestih - delavnica v Beljaku/A.** 20.6.2013 – 21.6.2013. Beljak. Jezik: de, en. Organizira: Verein Alpenstadt des Jahres e.V., Schaan/LI. [Vec o tem »](#)

Delavnica/seminar: **Third Transnational Alpstore Partner Meeting.** 26.6.2013 – 28.6.2013. Ljubljana. Jezik: en. Organizira: B.A.U.M Consult GmbH, München/DE. [Vec o tem »](#)

Delavnica/seminar: **Kako trajnosten je turizem v Alpah?.** 29.6.2013 – 29.6.2013. Mojstrani. Jezik: sl. Organizira: Ständiges Sekretariat der Alpenkonvention, Innsbruck/AT. [Vec o tem »](#)

Mož naj bi uplenil okoli 350 gamsov, pri cemer je bil odstrel približno stotih živali nezakonit. No, tudi pri lisicah ni bil prav zelo natančen: šape živali, ki jih je ustrelil v nelovni dobi, je enostavno zamrznil in jih oblastem oddal ob pravem času. Ulovil je tudi vec primerkov strogo zaščenega risa: "Položil sem past iz vravnih zank, vanje so se z glavo ujele živali in se zaradi tega zadušile." Sicer pa naj bi po njegovem zatrjevanju živali v naravno okolje skrivoma izpuščali okoljevarstveniki, ki o tem seveda niso nikogar nic vprašali! On pa da je vendarle pošten divji lovec, je izjavil za eno od švicarskih revij. O tako veliki poštenosti sta okoljevarstveni organizaciji WWF in Pro Natura seveda morali obvestiti državno tožilstvo ...

Viri: www.wwf.ch/de/aktuell/medien/?uNewsID=1703 (de), <http://2012.illustre.ch> (fr)